

Cine și cum monitorizează guvernarea

[Monitor.md](#) – un nou portal, lansat de Asociația Promo-LEX în parteneriat cu Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER), o platformă on-line pe care cetățenii preocupați direct de felul în care sunt guvernați vor putea lua cunoștință de diverse aspecte ale funcționării instituțiile publice. Amănunte despre acest proiect, în convorbirea cu Olga Manole, coordonatoare de proiect la Asociația Promo-LEX.

Europa Liberă: Așadar, dnă Manole, monitor.md – o nouă platformă on-line pentru cei care doresc să se țină la curent – într-un mod cetățenesc activ – cu activitatea instituțiilor publice, cu felul în care ajung sau nu ajung realitate politicile puse pe hârtie... Este, din câte înțelegem, lansarea acestui portal, parte a unui proiect mai amplu, cu rostul de a spori responsabilitatea Guvernului prin monitorizarea reformei în sectorul justiției”, nu-i așa?

Olga Manole: Exact. În septembrie 2012, Promo-LEX împreună cu Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă a lansat proiectul respectiv: sporirea responsabilității guvernului prin monitorizarea reformei în domeniul justiției și elaborarea acestui portal, monitor.md, este doar o activitate din cadrul acestui proiect. În mare parte, proiectul este axat pe monitorizarea implementării reformei în domeniul justiției din Republica Moldova și în cadrul acestei activități monitorizăm atât implementarea Planului de acțiuni din Strategia de reformă, cât și ședințele de judecată din instanțele judecătorești. Venim de asemenea cu rapoarte de monitorizare periodice. Primul raport deja a fost lansat în luna mai, iar în septembrie urmează să lansăm al doilea raport. Toate aceste rapoarte, toată informația, precum și din

alte domenii – rezultate ale monitorizărilor – vor fi incluse în acest portal. Deci, acesta este scopul de bază – să fie un portal-resursă, cu activități de monitorizare.

Europa Liberă: Ce vor putea vedea, analiza și judeca cetățenii prin intermediul acestui instrument suplimentar de responsabilizare a guvernării – doar produsele de monitorizare ale celor două organizații, sau și rezultatele supravegherii realizate de alte organizații, alte entități non-guvernamentale de exemplu?

Olga Manole: Aveți dreptate. Pagina nu este destinată doar Promo-LEX-ului și AGER-ului, ci este o resursă pentru societatea civilă. Toate rapoartele de monitorizare din mai multe domenii vor fi plasate pe această pagină. Parțial, ea conține deja rapoarte din anii precedenți, începând cu 2009, care sunt axate pe mai multe domenii – pe procesele electorale, buna guvernare, drepturile omului, sectorul justiției, avem și o rubrică care se numește „cu ochii pe poliție” care se axează pe monitorizarea activității organelor de drept și acolo vor fi disponibile rapoarte elaborate de mai multe organizații ale societății civile. Deci, este o platformă comună, nu doar pentru Promo-LEX.

Europa Liberă: De fapt, ca cetățean de rând, să zicem, cu privilegiul unui computer în față, ce m-ar face curios să rămân pe monitor.md? Care ar fi, de exemplu, plusvaloarea unei astfel de monitorizări pe lângă cea obișnuită a presei, de exemplu?

Olga Manole: Aici sunt rapoarte foarte detaliate pe diferite domenii. Putem să vedem și cum se cheltuiesc bani publici, și cum se realizează reformele din justiție, și cum se respectă drepturile omului pentru o anumită categorie de persoane, deci este o resursă care adună la un loc toate resursele de monitorizare și care pot să ne arate, să ne indice modul în care sunt implementate reformele în Moldova, modul în care decurg anumite procese în Republica Moldova, cum sunt

implementate politicile publice, modul în care activează instituțiile publice, deci este o sursă de informație amplă, pe domenii de monitorizare. Pentru cetățenii cointeresați de monitorizare ar fi mai dificil să caute singuri separată această informație – cetățenii neavizați în domenii, care nu cunosc foarte multe organizații neguvernamentale, pe când aici ele sunt plasate toate la un loc. Și de asemenea avem și anumite instrumente interactive, puse la dispoziția cetățeanului simplu, care poate să raporteze anumite încălcări sau chiar și anumite situații pozitive pe care le observă în diferite domenii, precum ar fi drepturile omului, procesele electorale, activitatea organelor de drept, atunci când sesizează o încălcare, o abatere sau cum am mai spus o situație pozitivă, cetățeanul poate să fie parte la o monitorizare civică.

Europa Liberă: Deci, va fi cumva ca un fel de condică de reclamații publică, mereu deschisă pentru cei care vor să se plângă sau să critice ceva?

Olga Manole: Exact. Monitorizarea este ca un termometru, pentru că prin monitorizare vedem cum decurg lucrurile și dacă merg într-o direcție bună, putem să vedem care este starea de sănătate a societății, a reformelor și a proceselor democratice și, respectiv, în baza inclusiv a sesizărilor cetățenilor, organizațiile societății civile, precum și autoritățile pot să facă anumite concluzii, pot să-și orienteze activitatea în anumite direcții, pentru că dacă apar foarte multe semnalări, de exemplu știm că Anul 2014 este un an electoral și dacă la rubrica semnalărilor electorale vor apărea multe sesizări de încălcări în anumit domeniu, într-o anumită localitate, sau la o secție de votare, deci autoritățile pot chiar să se autosesizeze, să verifice informația. Deci, va fi un plus de valoare pentru monitorizarea pe care o realizează organizațiile neguvernamentale într-un mod mai comprehensiv și mai profesionist, în baza unor tehnologii mai complicate. Această

monitorizare din partea cetățenilor este sursa primară de informație, informația de la firul ierbii să zicem, care ne ajută pe noi, juriștii, specialiștii în diferite domenii să venim cu diferite constatări și recomandări pentru îmbunătățirea proceselor democratice.

Europa Liberă: Birocrația, pe de altă parte, de la diverse instituții ale statului a învățat, se pare, un lucru ce i se pare foarte eficient împotriva a tot ce este monitorizare, supraveghere cetățenească – ignorarea, trecerea cu vederea, neglijarea a tot ce le iese, arată urât în oglindă... După principiul, deseori, „caravana trece...” și așa mai departe. În opinia Dvs. produsele de monitorizare care se vor regăsi pe portal, de exemplu, cum ar urma să fie luate în considerație de instituțiile vizate?

Olga Manole: În acest sens avem experiențe diferite desigur. Și avem și experiențe pozitive, atunci când constatările din rapoartele de monitorizare chiar sunt luate în calcul de autorități. Aici aș putea să dau un exemplu de succes: Comisia Electorală Centrală cu care Asociația Promo-LEX colaborează foarte strâns în perioada proceselor electorale și nu doar. Împreună avem un scop comun: să îmbunătățim procesul electoral în Republica Moldova și chiar aș vrea să vă spun că foarte multe din recomandările pe care le-a formulat Promo-LEX și Coaliția 2009 pentru alegeri libere și corecte, ca rezultat al monitorizării proceselor electorale, au fost luate în calcul și astăzi se regăsesc în Codul electoral, în politicile și procedurile electorale. Și într-adevăr au contribuit la îmbunătățirea procesului electoral. Eu sunt sigură că și alte organizații, din alte domenii, care lucrează direct cu instituțiile pe care le vizează în rapoartele de monitorizare, de asemenea reușesc să promoveze anumite recomandări care sunt luate în calcul și sunt realizate. Desigur este foarte dificil să vezi o schimbare radicală într-o instituție sau o anumită politică peste noapte, durează ani de zile, dar aceasta este punctul de pornire. Pentru că doar prin monitorizare poți să-

ți dai seama dacă ceva merge prost și dacă este necesară modificarea unor politici sau a unor practici și atunci lucrezi cu instituția respectivă și, treptat, ajungi la anumite rezultate. Desigur că sunt și situații când mai multe rapoarte de monitorizare și constatările lor rămân trecute cu vederea de către autoritățile care ar trebui să se autosesizeze și să încerce să depună efort să modifice situația, să implementeze aceste recomandări, dar din păcate nu tot timpul se reușește. Asta e.

Europa Liberă: Atunci autorităților li se spune: la revedere, ne reauzim la alegeri, cum s-ar spune... În orașe, doamnă Manole, înțelegem că această monitorizare se poate face mai lesne... Cum se rezolvă problema la nivel local însă? Se trimite vreun desant din capitală?

Olga Manole: Atunci când vorbim de monitorizarea civică din partea cetățenilor, tot de ce e nevoie este să aibă ochi și urechi ca să observe anumite nereguli. Și în acest sens eu cred că orice cetățean în mod intuitiv posedă cunoștințe de monitorizare, pentru că atunci când cineva este greșit și nu este corect, și este o abatere, un abuz, o încălcare, persoana intuitiv își dă seama că îi este încălcat un anumit drept, sau a fost comisă o încălcare a procesului electoral, sau polițianu a procedat corect și a uzat de situație. Și atunci ei pot să raporteze așa cum își dau ei seama, în baza cunoștințelor proprii pot să semnaleze o încălcare. Nu este nevoie de anumite cunoștințe vaste în domeniul drepturilor omului sau proceselor electorale. Atunci când vorbim de organizații neguvernamentale la nivel local, desigur că acesta și este scopul portalului – de a oferi mai multă informație, inclusiv organizațiilor noi, fără prea multă experiență în domeniu, să poată să vadă cum lucrează alte organizații și practici internaționale. Avem și rubrica „practici internaționale” în cadrul portalului monitor.md, care oferă idei noi și idei care ar putea fi implementate în Republica Moldova. Foarte multe rapoarte includ și informații despre metodologia de

monitorizare pe anumite domenii și astfel ele pot să preia din aceste practici și experiențe și să învețe să fie și monitori în localitatea și comunitatea lor.

Sursa: Europalibera.org